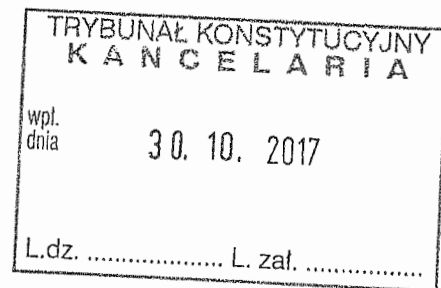

SEJM
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
Sygn. akt SK 1/16
BAS-WPTK-782/16

Warszawa, 30 października 2017 r.

Trybunał Konstytucyjny

Na podstawie art. 69 ust. 2 w związku z art. 42 pkt 3 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. poz. 2072), w imieniu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej przedkładam wyjaśnienia w sprawie skargi konstytucyjnej spółki E

w upadłości likwidacyjnej z 22 czerwca 2015 r. (sygn. akt SK 1/16) jednocześnie wnosząc o **umorzenie** postępowania:

1) w zakresie dotyczącym art. 227 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 2721, ze zm.) w brzmieniu obowiązującym do dnia wejścia w życie art. 428 pkt 138 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. poz. 978), na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 4 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym – ze względu na utratę mocy obowiązującej przez zakwestionowaną normę prawną;

2) w zakresie dotyczącym art. 83a ust. 1-3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1870, ze zm.) na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 3 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym – ze względu na zbędność wydania wyroku.

Uzasadnienie

I. Stan faktyczny

Niniejsza sprawa została zainicjowana skargą konstytucyjną złożoną przez syndyka masy upadłości spółki E w upadłości likwidacyjnej na tle następującego stanu faktycznego.

W dniu stycznia 2013 r. Sąd Rejonowy w K Wydział Gospodarczy ogłosił upadłość z możliwością zawarcia układu spółki E (dalej: skarżąca albo spółka). W dniu sierpnia 2013 r. sąd ten zmienił sposób prowadzenia postępowania upadłościowego na postępowanie obejmujące likwidację majątku upadłego, wyznaczając zarazem syndyka masy upadłości spółki (dalej: syndyk). W dniu lutego 2015 r. syndyk wpłacił do depozytu sądowego kwotę zł zgodnie z dyspozycją art. 227 ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 1112 ze zm.; dalej: p.u.n.) w obowiązującym wówczas brzmieniu. W dniu marca 2015 r. syndyk złożył do sędziego komisarza wniosek o zwrot tej kwoty, wskazując w uzasadnieniu na niekonstytucyjność przepisów stanowiących podstawę jej wpłaty. Wniosek ten został jednak oddalony postanowieniem sędziego komisarza z marca 2015 r. (sygn. akt). Zażalenie syndyka na to postanowienie zostało odrzucone postanowieniem Sądu Rejonowego w K Wydział Gospodarczy z kwietnia 2015 r. (sygn. akt) jako niedopuszczalne. Tym samym, postanowienie sędziego komisarza z marca 2015 r. stało się prawomocne i niepodlegające zaskarżeniu.

II. Przedmiot kontroli i zarzuty skarżącej

1. Zasadniczym przedmiotem kontroli wskazanym w skardze konstytucyjnej jest przepis art. 227 p.u.n. w brzmieniu sprzed nowelizacji tego przepisu przez art. 428 pkt 138 ustawy z dnia 15 maja 2015 r. – Prawo restrukturyzacyjne (Dz. U. poz. 978; dalej: p.r.). Porządkująco, przed przystąpieniem do dalszych wyjaśnień, należy wskazać, iż na mocy art. 428 pkt 1 p.r., z dniem 1 stycznia 2016 r., zmienił się tytuł ustawy z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe i naprawcze

(t.j. Dz. U. z 2015 r., poz. 233 ze zm.) na: ustawa z dnia 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe; dalej: p.u.). Zaskarżony art. 227 p.u.n. miał wówczas następujące brzmienie: „Sumy pieniężne wchodzące do masy upadłości oraz sumy uzyskane ze zbycia rzeczy i praw obciążonych rzeczowo, jeżeli nie podlegają natychmiastowemu wydaniu, syndyk składa do depozytu sądowego”. Brzmienie to art. 227 p.u.n. uzyskał w wyniku nowelizacji p.u.n. przez ustawę z dnia 26 września 2014 r. o zmianie ustawy o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 1626; dalej: ustawa o zmianie u.f.p. z 2014 r.). Jako przepisy związkowe skarżąca powołała art. 83a ust. 1-3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. z 2016 r., poz. 1870, ze zm.; dalej u.f.p.). Przepisy te mają następujące brzmienie:

„1. Minister Finansów otwiera w Banku Gospodarstwa Krajowego rachunki bankowe w złotych lub walutach obcych, na których są przechowywane pieniądze przyjęte do depozytu sądowego lub składane na tych rachunkach na podstawie odrębnych przepisów (rachunki depozytowe Ministra Finansów).

2. Minister Finansów jest upoważniony do czasowego zarządzania, w celu sfinansowania potrzeb pożyczkowych budżetu państwa oraz w związku z zarządzaniem długiem Skarbu Państwa, środkami pieniężnymi zgromadzonymi na rachunkach depozytowych Ministra Finansów z obowiązkiem ich zwrotu na każde żądanie wraz z należnymi odsetkami.

3. Środki złożone na rachunkach depozytowych Ministra Finansów są oprocentowane w wysokości:

1) stopy depozytowej Narodowego Banku Polskiego – w przypadku środków zgromadzonych w złotych;

2) oprocentowania wkładów wypłacanych w danej walucie na każde żądanie przez Bank Gospodarstwa Krajowego – w przypadku środków zgromadzonych w walutach obcych”.

2. W ocenie skarżącej, art. 227 p.u.n. w związku z art. 83 ust. 1-3 u.f.p. zobowiązuje upadłego (w tym skarżącą) i działającego na jego rzecz syndyka do złożenia sum pieniężnych wchodzących do masy upadłości oraz sum uzyskanych ze zbycia rzeczy i praw obciążonych rzeczowo, jeżeli nie podlegają one natychmiastowemu wydaniu, na specjalny rachunek depozytowy Ministra Finansów, który upoważniony jest do czasowego zarządzania tymi środkami w celu

sfinansowania potrzeb pożyczkowych budżetu państwa oraz w związku z zarządzaniem długiem Skarbu Państwa. Środki gromadzone na tym rachunku podlegają oprocentowaniu jedynie w wysokości określonej w art. 83 ust. 3 u.f.p. Zdaniem skarżącej, takie ukształtowanie obowiązku podmiotu znajdującego się w stanie upadłości (w tym skarżącej) narusza jej konstytucyjne prawo do ochrony własności (art. 21, art. 64 Konstytucji), zasadę wolności działalności gospodarczej (art. 20 i art. 22 Konstytucji) oraz zasadę określoności przepisów prawa stanowiącą element zasady poprawnej legislacji wywodzonej z zasady demokratycznego państwa prawa (art. 2 Konstytucji).

Jak stwierdza skarżąca, obowiązek nałożony na nią w art. 227 p.u.n. pozbawia ją prawa do swobodnego korzystania ze swojego majątku i dysponowania nim, a także znacząco ogranicza możliwość pobierania pożytków wynikających z sum zdeponowanych na rachunku zarządzanym przez Ministra Finansów, ponieważ oprocentowanie tych środków jest znacząco niższe od odsetek, jakie mogłaby ona uzyskać w razie ich zdeponowania na rachunkach w bankach komercyjnych. Skarżąca przedstawia wyliczenia mające dowodzić, że oprocentowanie rachunków bankowych na zasadach komercyjnych może stanowić niebagatelny dochód masy upadłości. Dlatego ograniczenie prawa własności skarżącej wynikające z zaskarżonych przepisów stanowi nadmierną, nieproporcjonalną ingerencję w treść tego prawa, naruszając jego istotę. Obowiązek złożenia kwot wchodzących do masy upadłości do depozytu prowadzonego przez Ministra Finansów prowadzi do przeniesienia własności środków pieniężnych na rzecz Skarbu Państwa, co, w ocenie skarżącej, stanowi w istocie wywłaszczenie podmiotów prywatnych, znajdujących się w stanie upadłości. Jak zaznacza w skardze, przepis art. 227 p.u.n., skutkując ograniczeniem funduszy masy upadłości, prowadzi również *de facto* do ograniczenia możliwości zaspokojenia wierzycieli upadłego. Zdaniem skarżącej, „zupełnie bezpodstawnie i bez słowa uzasadnienia środki te, należące przecież do prywatnych podmiotów, zostały przeznaczone na sfinansowania długu publicznego”. W rezultacie, wierzyciele upadłego zostali pozbawieni możliwości zaspokojenia swoich wierzytelności w jak najwyższym stopniu, co stoi w sprzeczności z celem postępowania upadłościowego wyrażonym w art. 2 ust. 1 p.u.n. (obecnie: art. 2 ust. 1 p.u.). Bezpośredni efekt zaskarżonej regulacji jest sprzeczny z tym celem, ponieważ wartość pieniędzy uzyskanych w postępowaniu upadłościowym, oprocentowana w wysokości

określonej w art. 83 ust. 3 u.f.p. (wysokość stopy depozytowej NBP), zamiast rosnąć, maleje. Zaskarżone przepisy są również sprzeczne z zasadą równej ochrony prawa własności, wyrażoną w art. 64 ust. 2 Konstytucji, gdyż w sposób nieuzasadniony niekorzystnie traktują podmioty znajdujące się w upadłości, a także ich wierzycieli, w porównaniu do innych przedsiębiorców i ich wierzycieli.

Uzasadniając zarzut naruszenia zasady proporcjonalności wyrażonej w art. 31 ust. 3 Konstytucji skarżąca odwołuje się do uzasadnienia projektu ustawy, która nadała zaskarżonym przepisom brzmienie kwestionowane w skardze konstytucyjnej, tj. ustawy o zmianie u.f.p. z 2014 r. We wspomnianym uzasadnieniu wskazano, że celem zmiany tych przepisów jest zmniejszenie potrzeb pożyczkowych państwa, a przez to obniżenie poziomu długu publicznego i zminimalizowanie kosztów jego obsługi. W ocenie skarżącej, realizacja tych celów nie uzasadnia jednak tak głębokiej ingerencji w prawo własności podmiotów znajdujących się w stanie upadłości, jaka wynika z zaskarżonych przepisów. Ustawodawca, zmieniając w 2014 r. art. 227 p.u.n. oraz dodając art. 83a u.f.p., nie kierował się wartościami podlegającymi konstytucyjnej ochronie, lecz bieżącymi potrzebami pożyczkowymi budżetu państwa. Działanie ustawodawcy jest w tym przypadku nieuzasadnione i nadmiernie uciążliwe dla podmiotów, których dotyczy ta zmiana. Zdaniem skarżącej, przyjęta przez ustawodawcę regulacja stanowi zbędną i nieproporcjonalną ingerencję w konstytucyjne prawo własności.

W uzasadnieniu zarzutu niezgodności zaskarżonych przepisów z konstytucyjną swobodą działalności gospodarczej (art. 20 w związku z art. 22 Konstytucji) skarżąca podnosi, że skutkiem nowelizacji przepisów art. 227 p.u.n. w związku z art. 83a u.f.p. przez ustawę o zmianie u.f.p. z 2014 r. było w praktyce pozbawienie podmiotów znajdujących się w upadłości uprawnienia do dalszego prowadzenia przedsiębiorstwa, które to uprawnienie zostało przewidziane w art. 312 p.u.n. (obecnie: art. 312 p.u.). Ponieważ z prowadzeniem przedsiębiorstwa wiąże się konieczność dysponowania środkami pieniężnymi, pozbawienie przez ustawodawcę podmiotów znajdujących się w stanie upadłości możliwości dysponowania sumami złożonymi do depozytu sądowego pozbawia je w istocie możliwości prowadzenia działalności gospodarczej. W ocenie skarżącej, za niedopuszczalną w aspekcie chronionych konstytucyjnie wartości należy uznać sytuację, w której art. 312 p.u.n. dopuszcza prowadzenie działalności gospodarczej przez podmiot znajdujący się w upadłości (za zgodą sędziego komisarza), a art. 227

p.u.n. w praktyce jego stosowania musi skutkować zakazem wykonywania tej działalności. Wynikające z tego przepisu ograniczenie wolności działalności gospodarczej, niekorzystne również dla wierzycieli podmiotu w stanie upadłości, nie zostało uzasadnione żadnym interesem publicznym. Za przejaw ochrony tego interesu nie można, zdaniem skarżącej, uznać realizacji bieżących potrzeb budżetowych państwa kosztem ochrony praw osób prywatnych w postaci zarówno samego upadłego, jak i jego wierzycieli.

III. Analiza formalnoprawna

1. Zgodnie z art. 79 Konstytucji, skargę konstytucyjną może wnieść każdy, czyje prawo lub wolność konstytucyjna zostały naruszone. Skarga konstytucyjna może zostać złożona po wyczerpaniu drogi prawnej, o ile droga ta jest przewidziana, w ciągu 3 miesięcy od doręczenia skarżącemu prawomocnego wyroku, ostatecznej decyzji lub innego ostatecznego rozstrzygnięcia (art. 77 ust. 1 ustawy z dnia 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym, Dz. U. poz. 2072, dalej: ustawa o organizacji i trybie postępowania przed TK).

Ostatecznym orzeczeniem, z którym skarżąca wiąże naruszenie swoich konstytucyjnych praw i wolności, jest postanowienie sędziego komisarza z 11 marca 2015 r. oddalające wniosek skarżącej o zwrot sumy pieniężnej złożonej do depozytu sądowego. Zarówno w dniu wydania tego postanowienia, jak i w dniu wniesienia skargi konstytucyjnej obowiązywał art. 227 p.u.n. w brzmieniu nadanym mu przez ustawę o zmianie u.f.p. z 2014 r. i kwestionowanym w skardze. Po wniesieniu skargi konstytucyjnej przepis ten uzyskał nowe brzmienie, nadane mu przez art. 428 pkt 138 p.r. Obecnie przepis ten brzmi: „Sumy pieniężne wchodzące do masy upadłości oraz sumy uzyskane ze zbycia rzeczy i praw obciążonych rzeczowo, jeżeli nie podlegają natychmiastowemu wydaniu, syndyk składa na oprocentowany rachunek bankowy lub na rachunek depozytowy Ministra Finansów”. Powyższa zmiana została wprowadzona na etapie prac podkomisji nadzwyczajnej do rozpatrzenia rządowego projektu ustawy – Prawo restrukturyzacyjne (druk sejmowy nr 2824/VII kad.), powołanej na wniosek Komisji Sprawiedliwości i Praw Człowieka. Nowelizacja ta stanowi w istocie powrót do koncepcji wyrażonej w pierwotnym brzmieniu art. 227 p.u.n., która zakłada pozostawienie syndykowi wyboru, czy wolne

środki, wchodzące w skład masy upadłości, umieścić na oprocentowanym rachunku bankowym czy na rachunku depozytowym Ministra Finansów. Podejmując decyzję w tej kwestii, syndyk powinien mieć na uwadze wyłącznie realizację celów postępowania upadłościowego, wyrażonych w art. 2 p.u.n. (obecnie: art. 2 p.u.), tj. zaspokojenie roszczeń wierzycieli upadłego w jak najwyższym stopniu, a także, jeżeli racjonalne względy na to pozwolą – zachowanie przedsiębiorstwa dłużnika. W świetle aktualnego brzmienia art. 227 p.u., normy wynikające z art. 83a u.f.p. znajdują zastosowanie jedynie w przypadku, w którym syndyk zdecydował się złożyć wolne środki pieniężne na rachunku depozytowym Ministra Finansów. Nowelizacja art. 227 p.u.n. dokonana przez art. 428 pkt 138 p.r. uwzględnia krytyczne głosy doktryny oraz praktyki zgłaszane pod adresem brzmienia tego przepisu po nowelizacji przez ustawę o zmianie u.f.p. z 2014 r. i postulujące powrót do możliwości wyboru formy lokowania środków wchodzących w skład masy upadłości (por. J. Jastrzębska, Ł. Mróz, *Syndyk skazany na depozyt*, „Rzeczpospolita” z 3 lutego 2015 r.). Z prawdopodobieństwem graniczącym z pewnością można też stwierdzić, że aktualne brzmienie art. 227 p.u. odpowiada oczekiwaniom skarżącej oraz działającego na jej rzecz syndyka masy upadłości.

Z punktu widzenia formalnoprawnej oceny przedmiotowej skargi konstytucyjnej kluczowe znaczenie ma ustalenie dnia wejścia w życie art. 227 p.u. w aktualnym brzmieniu i, tym samym, utraty mocy obowiązującej przez art. 227 p.u.n. w brzmieniu kwestionowanym w skardze. Zgodnie z art. 59 ust. 1 pkt 4 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed TK, utrata mocy obowiązującej zaskarżonego aktu normatywnego w zakwestionowanym zakresie stanowi – co do zasady – przesłankę umorzenia postępowania. Jak przyjmuje Trybunał w swojej utrwalonej linii orzeczniczej, która pozostaje aktualna także na gruncie nowej ustawy o TK, uchylenie przepisu nie zawsze jest równoznaczne z utratą przez ten przepis mocy obowiązującej, skutkującą umorzeniem postępowania. Kontroli zgodności z Konstytucją podlegają akty prawa, które mają moc obowiązującą i wyznaczają określonym podmiotom (adresatom tych norm) reguły postępowania w określonych okolicznościach. Umorzenie postępowania ze względu na utratę mocy obowiązującej zaskarżonego przepisu możliwe jest dopiero po wyłączeniu go z systemu prawa, a więc wówczas, gdy przepis ten nie może być w ogóle stosowany i nie wywiera już określonych skutków dla obywateli (por. postanowienie TK z 17 września 2012 r., sygn. akt SK 12/10 i cytowane tam orzecznictwo). Równoznaczne z utratą mocy

obowiązującej zaskarżonego przepisu jest nadanie mu nowego brzmienia (por. wyrok TK z 14 grudnia 2010 r., sygn. akt K 20/08). W związku z tym należy rozstrzygnąć, kiedy (w jakim momencie) art. 227 p.u.n. w brzmieniu zaskarżonym w przedmiotowej skardze konstytucyjnej utracił moc obowiązującą w znaczeniu przyjmowanym w orzecznictwie TK. Ma to również znaczenie dla oceny spełnienia przesłanki skargi konstytucyjnej, jaką jest istnienie ścisłego funkcjonalnego związku pomiędzy zaskarżonym aktem normatywnym a naruszeniem podmiotowego prawa lub wolności konstytucyjnej skarżącego. Związek ten musi polegać na tym, że zaskarżony przepis stanowi podstawę ostatecznego orzeczenia, które dotyczy tych praw lub wolności, kształtując sytuację prawną skarżącego w sposób definitywny (ostateczny).

W myśl art. 456 pkt 3 p.r., przepis art. 428 pkt 138 p.r. – w zakresie dotyczącym art. 227 p.u.n. – wchodzi w życie po upływie 14 dni od ogłoszenia ustawy (tj. z dniem 29 lipca 2015 r.). Przepis ten wyraża wyjątek od ogólnie określonego momentu wejścia w życie całej ustawy p.r., tj. 1 stycznia 2016 r. (art. 456 p.r. *ab initio*). Zgodnie z ogólną regułą intertemporalną, wyrażoną w art. 449 p.r., „[w] sprawach, w których przed dniem wejścia w życie ustawy wpłynął wniosek o ogłoszenie upadłości, stosuje się przepisy dotychczasowe”. Z uwagi na istnienie regulacji szczególnej, tj. art. 456 pkt 3 p.r., należy jednak przyjąć, iż powołana reguła ogólna nie odnosi się do nowego brzmienia art. 227 p.u.n., które weszło w życie z dniem 29 lipca 2015 r.

Sejm podziela stanowisko wyrażone w niniejszej sprawie przez Prokuratora Generalnego (stanowisko z 7 września 2016 r., PK VIII TK 52.2016, s. 13), że w odniesieniu do art. 428 pkt 138 p.r. w zakresie dotyczącym art. 227 p.u.n. należy odwołać się do zasady bezpośredniego działania prawa nowego, do której przyjęcia wystarcza brak przepisów szczególnych lub innych istotnych racji merytorycznych, które nakazywałyby odstępianie od niej na rzecz zasady dalszego działania prawa dawnego. Oznacza to, iż w każdym postępowaniu upadłościowym, toczącym się zarówno według „starych” (dotychczasowych), jak i „nowych” (znowelizowanych) przepisów – od dnia 29 lipca 2015 r. organy postępowania powinny stosować zmieniony art. 227 p.u.n., w brzmieniu nadanym p.r. (obecnie: art. 227 p.u.). Stanowisko to znajduje oparcie w ustabilizowanym orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego, w którym przyjmuje się, że milczenie ustawodawcy co do reguły intertemporalnej należy uznać za przejaw jego woli bezpośredniego działania nowego prawa, chyba że przeciw stosowaniu tego prawa przemawiają ważne racje

systemowe lub aksjologiczne (wyroki TK z: 10 grudnia 2007 r., sygn. akt P 43/07; 8 listopada 2006 r., sygn. akt K 30/06; 10 maja 2004 r., sygn. akt 39/03; 1 lipca 2003 r., sygn. akt P 31/02). Również w doktrynie prawa upadłościowego, krytycznej wobec art. 227 p.u.n. w brzmieniu zmienionym przez ustawę o zmianie u.f.p. z 2014 r., reprezentowany jest pogląd, że zmiana ta „wymagała szybkiej derogacji i przywrócenia poprzedniego brzmienia przepisu, co uzasadnia wejście zmiany [wprowadzonej przez art. 428 pkt 138 p.r. – przyp. własny] w życie w 14 dni od opublikowania ustawy, czyli 5 miesięcy przed wejściem w życie reszty regulacji” (P. Zimmermann, *Prawo upadłościowe. Komentarz*, Legalis 2016, komentarz do art. 227, nb. 7). Zaakceptowanie powyższej tezy jest także zgodne z zamiarem ustawodawcy jak najszybszego wprowadzenia w życie nowej regulacji. W analizowanym wypadku nie niesie to niebezpieczeństwa w postaci pogorszenia sytuacji adresatów (w tym skarżącej i działającego na jej rzecz syndyka masy upadłości), a przeciwnie – wychodzi naprzeciw ich oczekiwaniom i konsumuje (dezaktualizuje) zarzuty podniesione w skardze konstytucyjnej.

Stanowisko zbieżne z zaprezentowanym w niniejszym piśmie Sejm zajął również w sprawie o sygn. akt P 82/15, zainicjowanej pytaniem prawnym zadany przez sędziego-komisarza w postępowaniu upadłościowym, który powziął wątpliwości w zakresie konstytucyjności art. 227 p.u.n. zbliżone do zarzutów, jakie zostały sformułowane przez skarżącą (por. stanowisko Sejmu z 26 lutego 2016 r., sygn. akt P 82/15). Trybunał Konstytucyjny podzielił pogląd Sejmu, umarzając postępowanie w sprawie postanowieniem z 20 kwietnia 2016 r. (sygn. akt P 82/15) ze względu na niedopuszczalność wydania wyroku. Jak zaznaczył Trybunał w uzasadnieniu swojego rozstrzygnięcia, „niezależnie od brzmienia art. 449 p.r., w sprawie rozpatrywanej przez pytający sąd – podobnie, jak w każdym postępowaniu upadłościowym, toczącym się zarówno według «starych» (dotychczasowych), jak i «nowych» (znowelizowanych) przepisów – od 29 lipca 2015 r. organy postępowania powinny stosować art. 227 p.u. w brzmieniu nadanym ustawą – Prawo restrukturyzacyjne”. Odwołując się do swojej stałej linii orzeczniczej, która została również przywołana powyżej, Trybunał stwierdził, że „brak przepisów intertemporalnych nie jest równoznaczny z nieuregulowaniem kwestii intertemporalnej. Sytuacja taka przesądza natomiast o bezpośrednim skutku ustawy nowej”.

Przyjęcie, że art. 227 p.u.n. w zaskarżonym brzmieniu, zgodnie z art. 456 pkt 3 p.r., utracił moc obowiązującą z dniem 29 lipca 2015 r., kiedy to wszedł w życie art. 428 pkt 138 p.r. nadający mu aktualne brzmienie, przesądza również w sposób negatywny kwestię spełnienia przesłanek wniesienia i rozpatrywania skargi konstytucyjnej, stanowiącej środek inicjujący tzw. konkretną kontrolę konstytucyjną. Do przesłanek tych należy wymóg, aby decyzja lub orzeczenie, z którym skarżący wiąże naruszenie swoich konstytucyjnie chronionych praw lub wolności, miało charakter ostateczny, tj. kształtujący w definitywny sposób jego sytuację prawną, co oznacza, że skarżącemu nie przysługują środki prawne pozwalające na kwestionowanie takich rozstrzygnięć. W ocenie Sejmu, postanowienie sędziego komisarza z 11 marca 2015 r. oddalające wniosek skarżącej o zwrot sumy pieniężnej złożonej do depozytu sądowego utraciło taki charakter w rezultacie wskazanej powyżej zmiany stanu prawnego. Na podstawie nowego brzmienia art. 227 p.u. skarżąca (a ściślej: syndyk działający na jej rzecz) zyskała możliwość wyboru w zakresie sposobu ulokowania wolnych środków pieniężnych masy upadłości. Po 29 lipca 2015 r. skarżąca mogła więc ponownie złożyć wniosek o zwrot kwoty wpłaconej do depozytu sądowego, który to wniosek powinien zostać rozstrzygnięty przez sąd w oparciu o art. 227 p.u. w brzmieniu nadanym przez art. 428 pkt 138 p.r. W rezultacie zastosowania tego przepisu, który umożliwia syndykowi przechowywanie wolnych środków finansowych na lokatach bankowych, które są oprocentowane wyżej, niż rachunek depozytowy Ministra Finansów, środki zdeponowane uprzednio na tym ostatnim rachunku powinny zostać zwrócone syndykowi działającemu w imieniu skarżącej. Oznacza to, że postanowienie sędziego komisarza z 11 marca 2015 r., z którym skarżąca wiąże naruszenie swoich konstytucyjnych praw i wolności, nie miało definitywnego charakteru. Sejm wyraża przekonanie, że wydanie wyroku przez Trybunał Konstytucyjny nie jest konieczne dla ochrony konstytucyjnych praw i wolności skarżącej (podobnie zob. stanowisko Prokuratora Generalnego z 7 września 2016 r., PK VIII TK 52.2016, s. 18). Tym samym, wskutek wejścia w życie art. 428 pkt 138 p.r. nadającego art. 227 p.u.n. aktualne brzmienie, wspomniana przesłanka skargi konstytucyjnej uległa dezaktualizowaniu. Z tych względów postępowanie w zakresie kontroli konstytucyjności art. 227 p.u.n. powinno ulec umorzeniu na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 4 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed TK, ze względu na utratę mocy obowiązującej zaskarżonego aktu normatywnego.

2. Jako tzw. przepis związkowy w niniejszej sprawie zaskarżony został art. 83a ust. 1-3 u.f.p., którego brzmienie w tym zakresie nie uległo zmianie po wejściu w życie prawa restrukturyzacyjnego. Jednak ustępy te mają charakter techniczny i same w sobie nie naruszają żadnego ze wzorców powołanych przez skarżącą, która swoje zarzuty kieruje przede wszystkim pod adresem art. 227 p.u.n. w brzmieniu nadanym przez ustawę o zmianie u.f.p. z 2014 r. Po wejściu w życie art. 428 pkt 138 p.r. przepisy art. 83a ust. 1-3 u.f.p. znajdą zastosowanie jedynie w przypadku, w którym syndyk zdecyduje się umieścić wolne środki pieniężne należące do masy upadłości na rachunku depozytowym Ministra Finansów. W związku z tym, kontrolę konstytucyjności tych przepisów należy uznać za zbędną, a postępowanie w tym zakresie powinno ulec umorzeniu na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 3 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed TK.

3. Z uwagi na powyższe, Sejm wnosi o **umorzenie** postępowania w zakresie dotyczącym art. 227 p.u.n. na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 4 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed TK, ze względu na utratę mocy obowiązującej przez zakwestionowaną normę prawną, oraz w zakresie dotyczącym art. 83a ust. 1-3 u.f.p. na podstawie art. 59 ust. 1 pkt 3 ustawy o organizacji i trybie postępowania przed TK, ze względu na zbędność wydania wyroku.

MARSZAŁEK SEJMU

Marek Kuchciński